RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
BIBLIOTHÈQUE CENTRALE

NAM THỨ MƯỜI-HAI. - SỐ THỨ 2123 — MỖI SỐ 5 XU — NGÀY THỨ NĂM 17 AVRIL 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoï

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.
4e page — Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

	HANOI (Par la poste dans toute l'Indochine)	Nguoi dem đến nhà	Gửi về Đất Tàu	Gửi Sang Xiêm	Nước ngoài (Thuộc địa Pháp)	Ngoại quốc
Một năm. .	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các lang và						
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sau tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng . .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Cái sự-nghiệp của bậc thượng-lưu ta đối với xã-hội

IV

Thử nữa đến các vị phú-hào. Các vị phú-hào mà ta kể vào một bậc thượng lưu trong xã-hội, tây không phải hễ cứ người nào có của ăn của để, bạc vạn tiền nghìn, ruộng cả ao liền, nhà ngói cây mít, hoặc có được năm bảy cái lầu tây cho thuê ở thành-phố, hoặc có được một vài muôn đồng bạc thả lãi ở nhà quê, rậm rịch nào xe, nào ngựa, nào song-mã, nào ô-tô; lốc lếch nào hột, nào vòng, nào vàng trát người, nào ngọc đầy cổ, mà đều mạo nhận cả được cái huy-hiệu phú-hào, đều ngang-nhiên tự phụ là một bậc thượng-lưu trong xã-hội cả được đâu. Gọi là phú-hào là những người có chí-khí to, độ-lượng rộng, sản-nghiệp lớn, kinh-doanh nhiều, là những người vốn hào mà làm nên giàu, đã giàu lại hào, càng giàu càng hào vậy. Những kẻ tốt số giàu tự trong trứng giàu ra sinh trưởng ở trong lổng bạc đồng tiền mà chỉ biết hưởng nhờ phụ-ấm, đem cái của mồ hôi nước mắt của người khước làn-cần tích-lũy mà huy-hoắc xa-vi, cam tâm cống-hiến cho á phiện, thần men, ma tình, quỉ đỏ, nó làm cho nhân-cách phải trụy-lạc, sự-nghiệp phải nguy-ma, cũng có kẻ nước Tàu thì như ông Mạnh-Thường mở khách quán để nuôi hiền-sĩ, ông Phạm-văn-Chính đặt nghĩa-trang để giúp người nghèo; còn đến những chuyện phú-hào ở các nước Âu Mỹ đời nay, nào mở trường đại học, nào lập viện dõ-thư, nào dặt giải thưởng cho các nhà học-vấn phát-minh, nào giúp kinh-phí cho các nhà khoa-học văn-học, nào là n ra những sở bần-dân tập nghề, nào đặt ra những nhà trẻ con mồ côi, nào y-tế-cục cho người bệnh sẵn chỗ thuốc thang, nào ký-túc-xá cho học-trò tiện nơi đèn sách, không quản xuất công xuất của hàng ức hàng triệu để gây dựng nên những việc công-ích công-lợi cho cả bản dân. Ấy cái dấu thơm của các vị phú-hào ta trước thì như kia mà cái gương tốt của các vị phú hào Âu Mỹ đời nay thì như thế đấy.

Nếu xã-hội ta bây giờ cũng có được mộ số kha-khá các vị phú hào thật là bậc thượng lưu hoàn toàn xứng đáng, lại cái đồng tiền ở xã-hội ta quyết không đến nỗi chỉ có một cái công dụng hẹp-hòi, cái thế lực đều-đ.ặ, là chỉ de n dùng vào những việc mua danh chác phận, chuộng lịch tham thanh kiện gian làn ngay, thay đen đổi trắng, buôn lật bán lừa mà lấy cơ lấy nghiệp của thiên-hạ, cho vay dặt lãi mà hút máu hút mủ của đồng-bào; đã mang lấy cái mặt phú hào, quyết không khi nào chịu sử dụng cái đồng tiền của mình một cách đê-tiện tàn-ác như thế. Ở cái thế-giới kim tiền vạn năng này, trăm công nghìn việc làm ra được cho có ích đến nước, cho có lợi đến đời, dù là bởi cái tài đức cao cả đến chừng nào, cái bão-phụ vĩ-đại đến chừng nào, cái tâm lực gắng gỏi đến chừng nào, cũng không một cái gì ngoài cái sức ủng-hộ của đức chúa kim-tiền mà có thể lỗ-chức cho thành, duy-trì cho vững, khoáng-trương cho to được. Nĩ ất là ở một xã-hội người còn hèn mạt, của còn kiệm như xã hội Việt-Nam ta ngày nay, đừng nói đến chuyện cao xa quá vội làm gì; hãy nói ngay trong nước ruộng đất bỏ hoang mà loãn là ruộng đất rất phì-mỹ cả, mười phần còn tới bốn năm, lợi rừng, lợi bể chưa khai thác được bi t là bao, công-nghệ, thương-nghiệp chưa mở mang được một thí gì, không phải là không kiếm được nhân tài chuyên n.ôn, không có được nhân công tục dụng mà chỉ vì tư-bản thiếu-thốn, danh dể của chìm của nổi bừa bãi vùi dập dấy lam một cái kho riêng của người Tàu người Nhật thu hỗ mà khoẳng. mà mci; lại còn nỗi giáo dục trong nước chưa phổ cập, trường công của chính-phủ, vì số thu chi chật hẹp, lập ra có hạn, những thiếu-niên trai lành gái tốt trong nước là quốc-dân dự-bị về sau nay đến quá nửa chưa được mon-men vào con đường học-thức, sách vở thì còn ít ỏi quá, trừ được mấy quyển thi, ca, tiểu-thuyết, kịch-bản, chẳng bổ ích gì cho trí thức được bao nhiêu, khắp trong nước không có được lấy một cái cuộc dịch sách, một cái sở tu thư, không phải là hết thảy trong cụu-học-giới cùng tân học-giới ở cả một nước này lại không hoi dâu thấy được lấy giảm ba nhà trước thuật để làm sách dị h sách cho so sánh với một ngày một nhiều thêm, hay không dao-làu có những nhà giáo dục để nhận cái chức-vụ giảng dạy ở các trường tư cho con em được rộng nơi học-tập, mà cũng chỉ vì đồng tiền không có, cái khó đành phải bỏ hết cả không; ấy dan cứ hai việc trị s nh khai trí là việc thiết yếu nhất của một nước một dân mà còn chưa làm sao trù biện nổi như thế; cái giá-trị đồng tiền ở xã hội ta bây giờ càng cần mà càng qui biết bao nhiêu! cái lợi-khí rất cần mà rất qui ấy chính ở trong tay các vị phú-hào. Các ngài có thể nhờ cái công-dụng đồng tiền của các ngài làm cho bề thành bậc rung thành tiền, những bãi cát dỗi cây biến thành kho vàng dưa thóc, cờ tàu buôn có thể p.ấp-phới bay cùng các cửa bể, khói nhà máy có thể nghi ngút bốc lên tận mây xanh, có thể thâu xuất vật-sản đi khắp hoàn-cầu, văn-hồi lợi-quyền cho một dân tộc đương nghèo đương yếu. Cái thế lực đồng tiền của các ngài có thể khiến cho anh em con cháu giống họ của các ngài đương ngu hóa khôn, đương dần hóa giỏi, đương hèn-mọn yếu-ớt hóa đương hèn-mọn yếu-ớt hóa mạnh-mẽ bành-bao, bảo-tồn được quốc-túy của cổ quốc trong mấy ngàn năm, hấp-thụ được văn-hóa của Thái-tây về các môn học, bọn thiếu-niên sau này sẽ là một cái hoa thơm quả ngọt là n cho cái vườn lão Việt-Nam này thêm đẹp-đẽ rực-rỡ mà cái công gieo nhân vun gốc là tự ở các ngài. Cái vị thần tài mà các ngài đương phụng-sự, đương cầu-đảo, đương chiếu mệnh cho các ngài bây giờ sẽ là một vị thần hộ mệnh cho cả dân ta bước lên, hồn giàu mạnh văn-minh sau này vậy.

T.

MỘT CÁCH LÀM CHÚC-THƯ KỲ KHÔI

Bác-sĩ Dandodé lục giấy má tại một phòng lục-sự văn-khế ở Bordeaux, để sưu tập những tài-liệu viết về quyền sử về các nhà thương và một cái bức thư trên đầu viết mấy câu như sau này : Chủ-nhân mắc bệnh d ch hạch, muốn làm chúc thư trước khi chết. Có ủy tôi là lục sự văn-khế không thể vào cái ổ bủ-nhân nằm được, vậy chúng tôi đặt bản ngôi ở ngoài phố, có những viên Mỗ làm chứng, chủ nhân thì ngồi ở cửa sổ trên gác dục to lên, chúng tôi cứ theo đúng lời mà viết. Thúc thư viết xong đặt đấy, chủ tị tôi buộc vào một cái gậy, đưa lên trên gác cho chủ-nhân ký.

VÌ SAO ĐẤT ÀI GỒNG CÂY LẠI TỐT ?

Nhà làm ruộng ai cũng biết rằng đất để ải tốt hơn là đất thường. Nhưng không rõ tại làm sao mà đất để ải lại tốt. Một nhà hóa-học là M. Lebedintz-heff có xét ra rằng trong khi đất hong ở khí gió cho khô, thì tự nhiên thêm chất tốt lên, mà nhiều nhất là chất lân-toan. Trong khi ấy vi-trùng trong đất lại giảm đi nhiều, mà sự biến đổi ấy phần nhiều là nhờ về hơi nóng mặt giời, chứ dưỡng-khí và ánh-sáng cũng không có quan-hệ gì mấy.

Tin Trung-hoa

Ngày 8 Avril 1924

Việc Trung Nga thiết lộ

Ủy-viên Nga tuyên giải lời cho người giao bộ Bắc kinh rằng mình mới tiếp được giấy riêng ngài gọi ao bộ Ngoại rằng các khẩn điện mới của Vương-chaohuân Định khởi thảo và ký tên, quyền chuẩn y ở bộ nói-vụ và bộ ngoại-giao, và lại chánh-phủ Trung-hoa đã nói rằng việc Trung Nga giao thiệp này không có nước nào can thệp, thì chính phủ Trung-hoa không có sự gian trở gì về việc thừa nhận nữa, Chính-phủ Nga nhất định xin chánh-phủ Trung-hoa thừa nhận đã. rồi mới khai nói.

Ủy-viên Nga tuyên ngôn rằng nếu chánh-phủ Trung-hoa nhận giấy thép đã mà có điều gì không trả lời, thì mình sẽ tự ấy hỏi lại một lần sau cùng rồi đi tức đi Bắc-kinh.

Ngoại giao bộ tiếp tờ tư của ủy-viên Nga, đã trình nói các định ngày khai hội thương nghị phương pháp đổi đãi nước Nga.

Việc mỏ than ở Đường-sơn

Giao-thông bộ được tin báo rằng mỏ than ở Đường-sơn sụt mất một góc, đè chết mất hơn 50 người thợ, lập tức sai người sang Đường sơn khám xét, và trả l ều phương-pháp.

Vương-khắc-Mẫn đã đến bộ coi việc

Vương-khắc-Mẫn đã đến bộ coi việc, tuyên nhận rằng phải đợi tiền thứ tuần sau, đợi hai ba tháng, thì mới chi cấp tiền quân phí độ bốn năm hành.

Ngô-bội Phu triệu Long tế-Quang sang Lạc-dương

Ngô-bội-Phu đã giao thiệp triệu Long-tế-Quang sang Lạc-dương để thương nghị việc mưu loạn Quảng-đông.

Long tế-Quang muốn từ chức

Có tin đồn rằng Long-tế-Quang đánh giây thép về Bắc kinh kể tội Châu thế-l ên xảy ra việc cầu qua, làm nát việc và bao binh.

Cố duy-Quân muốn từ chức

Cố duy-Quân thấy việc ngoại giao khó khăn và các đảng phái lại tâm người gan trở dễ lo ý muốn từ chức ngoại-giao bộ trưởng.

Tin Tang-tri-Bình

Tang-tri-Bình từ khi đuổi Vương-vĩnh-Toàn, lấy Toàn-châu, thanh thế rất lớ, có tin đồn rằng mấy hôm nữa Tang sẽ kéo quân sang đánh Soa-đông.

Tin Ngũ triều-Khu

Ngũ triều Khu phụng mệnh Tôn-Văn sang Thiên-tân mừng thọ Đoàn-kỳ-thụy và bàn việc cơ mật, đã khởi hành về Quảng-đông ngày 5 avril.

VĂN UYỂN

Vịnh cầu Cao-xá (*Chiều tối*)

Tà tà bóng đã ngả về tây,
Theo ngọn lèn-khê dạo gót ngay,
Bóng nguyệt long-lanh in vẻ sóng,
Dặm cầu nho nhỏ uốn thang mây,
Đường đi thăm thẳm hoa chào ngõ,
Dòng nước loan quanh bóng rợp cây,
Phong cảnh nhìn xem âu cũng thú,
Kim Kiều gặp gỡ phải chăng đây ?

Vịnh nguyệt

Vầng vặc nghìn thu một lấm soi,
Càng khuya càng tỏ lại càng tròi,
Treo chung giới đất gương kim cổ,
Soi khắp đông tây bóng núi non.
Người ngọc cung tiên mùi áo tía,
Sông ngân chè rượu chén thuyền con.
Đa tình lắm iếm hằng-nga nhỉ !
Chờ tuổi xuân xanh á vẫn còn.

(Bài họa)

Có tỏ chi phần điểm chi son,
Vầng vặc nghìn thu khuyết lại tròn.
Tối lửng lờ sai trên mặt nước,
Khuya vầng vặc sáng dinh dầu non.
Đứng trong cung quế chàng là chị,
Ngồi gốc cây đa có phải con ?
Trông mãi thế mà ra mặt đọc,
Thuốc trang-sinh đã hết nay còn ?

Thanh-nguyên. Ng-đình-Khuê

Một thi bài lá của Tàu thông-hành ở Âu Mỹ

Cái thi hiếu của loài người ta nghĩ cũng nực cười ; không có đồ ăn thức dùng là những vật như yếu của người ta, khi loài người đã giao-thông với nhau không thể cần được người xứ này không dùng theo người xứ khác được, mà đến có những vật không như-yếu gì cả, chẳng những không như yếu mà lại có hại đến người ta hoặc về sức khỏe, hoặc về tiền của, hoặc về thì giờ mà hễ đã có người xứ dùng trước rồi thì người các xứ khác cũng nô theo ngay ; cái thuật nhà buôn ở trong thế-giới bây giờ là chỉ có cái khôn ngoan khéo gợi cái tinh thị-hiếu của người ta mà làm cho hàng-hoa sản-vật xứ mình tiêu-lưa ra được ở xứ khác mà kiếm cái lợi về phần mình ; cứ xem những hàng-hóa sản-vật của các công thương đem thâu xuất khắp hoàn-cầu, đến quá nửa là những đồ trang-sức, đồ xa-xỉ, nào có phải toàn là những vật không thể thiếu được của người ta đâu, mà nước nào khôn ngoan cũng mở được một cái nguồn lợi cho nước nhà hàng năm kể có ức có triệu ; đừng nói cái khác, hãy nói ngay cái nha-phiến thật ai cũng biết là một thứ thuốc độc mà người Anh ở Ấn độ đem vào Tàu, bây giờ thành ra một vật không thể thiếu được của người Á-đông, có là không ? Người Tàu không phải đã được sành sỏi công-thương-nghiệp được như người Âu Mỹ mà chỉ có người đi làm ăn ở hải-ngoại nhiều, cũng đã biết cái thuật buôn ấy mà kiếm được mối lợi ở những nơi thổ văn-minh của những dân-tộc khôn tối rồi ; cơm Lý-hồn, Chương, chè Phúc-kiến, thuốc Quảng đông, người các nước mất tiền cho nọ cũng không b ết bao mà kể, cho đến cái thứ b i là mã-tướng (một tên la ma-tước) (1) này, bắt giờ cũng thành một vật như-yếu của người Âu Mỹ mà mỗi năm người Tàu tu được nước lợi ba tr ệu tiền vàng về một món hàng ấy của người ngoại-quốc.

Có một người Anh viết thư cho người bạn Tàu nói : Gần đây một thứ bài mã-tướng rất thịnh-hành ở Luân-đôn ; kẻ hiếu-sự đ ổi với cái gì c tích thứ bài này, đặt ra nh ều điều phụ hội hoang-tưởng quá, thật chỉ nói thứ bài này là tự đức Không-tử sáng tạo ra, mậu ngộ đến thế ; người Tàu nên xét cái gốc tích thứ bài này, đính chính những điều mậu ngộ ấy mà công-bố ra đời, thường cũng là một sự nghiên-cứu có thú vị vậy.

Vì thế có một người Tàu gần đây có khảo gốc tích thứ bài này đăng ở trong một tờ tạp-chí Tàu Ta tưởng một sự nghiên-cứu có thú vị đó, chẳng những người Anh muốn nghe, mà người mình thường xem báo Tây thấy nói có một thứ bài thình-hành ở Âu-Mỹ như thế, chắc cũng ham biết cái gốc tích thứ bài này, vậy xin dịch lời khảo đăng ở trong tạp-chí ấy ra như sau này để hiến độc-giả một câu chuyện buồn cười nhưng không phải buồn cười vô vị đâu ; ta cũng cốt để nhân đấy mà xét bệ tật tinh thị-hiếu của loài người cùng cái thuật kiếm lợi của các nhà buôn đời nay, một là ta không đến nỗi mắc dại mất tiền uổ g cho người, hai là ta lại có cách lợi dụng những hàng hoa sản-vật của ta mà kiếm lợi của người ngoài được. ấy là mọi cái tâm-ý của người dịch bài này.

« Cái bài mã-tướng lưu-hành hiện-thời chia làm ba hàng : hàng « vạn », hàng « sách », hàng « động » ; hàng nào cũng từ nhất đến cửu, chín con chín màu ; ba hàng cộng hai mươi bảy màu ; lại thêm ba con : trung, phát, bạch, cộng mỗi con mỗi màu khác ; bốn con : đông, nam, tây, bắc, cũng mỗi con mỗi màu khác nữa, hợp cộng là ba mươi tư màu ; mỗi con bốn lá ; tổnan ra mỗi cỗ một trăm ba mươi sáu lá ; cỏ khi đánh bài tổ tôm những con bài hoa : xuân, ha. thu, đông, mai, lan, cúc, trúc, mỗi con bốn lá hay là tam lá, gọi là « hoa mã-tướng » ; có khi đánh không thêm những con bài hoa. lại bỏ cả ba con : trung, phát, bạch, gọi là « thanh-mã-tướng » ; khi đánh bế gặp ba lá bài cùng hàng mà số mục thuận thứ tự liền nhau như nhị, tam, tứ vạn, lục thất sách, thế là một phu, ba lá bài cùng một con, thế là khán hay là phỗng. bốn lá cùng một con, thế là thiên khai ; những con bài thường hoặ : làm bằng xương, hoặ : làm bằng trúc.

Thứ bài này tuy bây giờ lưu-hành trong toàn nước, xa tới Âu Mỹ, nhưng thực thì lưu-hành cũng chưa bao lâu ; đương năm đầu Quang-tự, chính người Tàu cũng chưa ai chơi thứ bài này ; cái thời-kỳ lưu-hành chắc vào khoảng sau năm thứ mười Quang-tự ; cái địa-điểm lưu-hành trước nhất cứ cổ lão thuật lại thì là đâu ở Ninh b .

Tuy bài này là gốc tự thứ bài hoa-tướng mà biến hóa ra, mà thứ bài hoa tướng thì gốc tự thứ bài xương Tuyên-hoa. Thứ bài xương Tuyên-hóa vì đặt tự năm thứ hai niên - hiệu Tuyên-hóa đời Tống mà thành tên, mỗi cỗ bài có hai mươi mốt sắc, ba mươi hai lá ; rồi biến một lần thành thứ bài một trăm năm lá, cũng y như bài tuyên-hóa mà thêm ra mỗi sắc những năm lá, thành ra mỗi cỗ bài tới một trăm năm lá, nhiều hơn bài Tuyên-hóa ; rồi biến một lần nữa thành thứ bài hoa-tướng, sắc bài số là cũng y như thế, ghi khác có mỗi sắc về thêm cảnh hoa vào mai là, gọi là bài hoa, lại có thêm bốn con : thiên, địa, nhân, hoa, gọi là bài tướng, vì thế lấy tên là bài hoa-tướng, cũng có tên là bài hoa-hóa ; có khi đánh thêm vào mỗi sắc một là hay hai là nữa, cũng vẻ hoa, gọi là bài đại-hòa, bài vương-hòa, nhưng tên chung là bài hoa-tướng cả ; rồi lại biến lần nữa mà thành thứ bài mã tướng này. »

X.

(1) Người Mỹ thường gọi là Mahjongg hoặc Mah Chongo.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Khổ Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 15 Avril 1924

Mổ bỏ Bohème

Tin Prague. — Ở các mỏ Morowska hơi grisou bốc lửa cả.

VÔ-TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 16 Avril 1924

Tại các bệnh-viện

Các nhà kỹ-nghệ và các nhà chủ mỏ ở hai sông Rhur ưng gia hạn các giao-ước với các quan Đồng-minh về việc nộp than để bù vào bồi-khoản đến ngày 15 juin.

Người Đức về tờ trình của các nhà giám-định

Ngày hôm qua, các quan thủ tướng các bản quốc hội-nghị ở Berlin bàn sẽ ngày về tờ trình của các nhà giám-định. Sau cuộc hội-nghị ấy, chánh-phủ có lại cáo cho các báo một bản nói rằng chánh-phủ mong thi-hành đem các tờ trình của các nhà giám định làm cái tiêu-chuẩn để các nước đều-đình với nhau. Chánh-phủ nước Đức mong rằng Đồng minh đã một cuộc hội-nghị ở Paris để bàn về số tổng-cộng bồi khoản cùng mấy điều khác.

Chánh-phủ Bỉ rằn có tuyên-cáo rằng ngày từ tư nhất thứ năm này, sẽ gửi thư trả lời hỏi-đồng bồi thường.

Ai tín

Vương-tước Roland Bonaparte, hội-viên hội hàn-lâm cách-tri là thế.

Nước Bảo với hội-đồng Bồi thường

Ngày 3 avril, nước Bảo nộp một rỗ tiền đáng giá 2.500.000 quan kim-tệ. Ngày 2 octobre trước, đã cũng đã nộp được bảy triệu.

Bordeaux, ngày 17 Avril 1924

Nước Đức với vấn-đề bồi-thường

Ngày hôm nay nước Đức sẽ phúc lại hội-đồng Bồi-thường.

Các báo Rước Đức có nó : Trong bức thư phúc lại ấy, nước Đức xin Đồng-minh rút quân ở ven sông Rhur về và giảm cái số bồi khoản.

Động đất ở nước Ý

Các sở chiêu-thị trong thị-giới đều xét thấy ở nước Ý có động đất.

Cuvite, ngày 15 Avril 1924

Cái nạn tàu bay

Tin Léon — Một chiếc tàu bay chạy, và rơi xuống đất, trung-úy S.B Ebert, người cai E. A. Reese và người lính E W. Matsu cụt.

Tàu bể bị nạn

Tin New York. — Tàu Buckingham nước Anh bị nạn ở vịnh Gascogne có bao nhiêu sẩu cứu.

Người Nhật ở Mỹ châu

Tin Mexico City. — Bộ Nội-vụ có báo tin rằng, 32.000 người làm ruộng Nhật đương bị đi đề bỏ đất Californie đi nơi khác.

Cuộc bay vòng thế-giới

Tin Cordoue. — Các phi-hành-gia đã tới nơi.

Cuvite, ngày 15 Avril 1924

Hoa-kỳ với Nhật bản

Tin Washington. — Các viên chức tập-nghị-viện về đảng đảng đi đến hội-nghị để quyết định về cái thái độ của đảng ấy đối với việc chế-hạn người Nhật-bản, và việc định các thứ thuế.

Cuộc bay vòng thế-giới

Tin Tokio. Hai chiếc tàu bay người Anglais và Ba-lezze đã đi đến Kurile đón các tàu bay bay vòng thế giới.

Hủy tàu chiến

Tin Sydney. — Tàu chiến *Australia* đã bị hủy đi theo như điều khoản trong giao-ước Washington. Trên tàu có gái hoa. Có máy cái tàu của nước Anh và của thuộc-quốc Úc-đại-lợi đưa tàu đến chỗ để đánh đắm tàu đi.

Cuộc thi thơ

Của Nhà-văn Quốc-sự

MMCCXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Hỏi ở đâu bằng Giám đấy không ?
Sơn-cầu nêu cao nên giáo chó,
Cung tường giương lọng vẻ vân-tông
Đi qua lâm tức dừng chân lại,
Nhớ đến bao giờ nửng mặt trông.
Trải mấy triều đâm cơn vũ hóa,
Rừng nho qua liễu cũng tươi lòng

MMCCXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Giám đó là nơi phú-mỹ cung.
Vào cửa tai thêm nghe mỏ khánh.
Lên thềm mắt muốn thấy lân rồng.
Văn-phong giỏ đã lừng Trung Bắc.
Thời vũ mưa đà trải Á-Đông.
Tiết đến lúc cùng thì mới rõ.
Hay đâu rằng hóa cả thì hùng.

Trần-thị Năm
Rue du Coton, Hanoi

MMCCXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cỏ miếu làng nho vẫn phải sùng.
Kia biển vàng đề danh tướng-sĩ,
Nọ bia đá tạc tước hầu-công.
Cửa đài chỉnh-đốn khi thưởng-tứ,
Áo mũ nghiêm-trang lúc hội-lông.
Còn nước còn non còn đó mãi,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Nguyễn-hữu-Nho
2, Nỗ gạch, Hanoi

MMCCXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Miếu Khổng ai qua cũng nức lòng.
Vì mến trước sau vàng lại ngọc,
Há nam bốn bể phượng cùng rồng.
Ấy trông chỉ ấy cung-tường ngoại,
Nào thấy đâu nào phủ-mỹ trong.
Muốn biết trời sinh người tứ tử,
Đủ vòng Nam Bắc lẫn Tây Đông.

Đỗ-mạnh-Chữ
Làng Cầu-cầu, Hà nam

MMCCXX II

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Cảnh sắc sao trư là mãi-thông.
Bạc-đức nên xưa xanh cỏ mọc,
Giếp-khó bia đề biếc rêu phong.
Năm canh gió đượm làn sông Nhị,
Bốn mặt trăng in ngọn núi Nùng.
Thơ tạo văn xây vẫn chửa mất,
Khen cho nữ-giới cũng anh-hùng.

Nguyễn-đình-Hoa
62, Rue des Tubercules. Hanoi

MMCCXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn miếu đâu là chỗ kính-sùng.
Đức-thế mỹ nên người việ ng phương
Công-lao ghi để dấu vàng đá.
Gió mưa nào quản cơn Âu Mỹ.
Hương khói là ghi chốn Nhị Nùng.
Cung điện bia tàn đâu vẫn đó,
Rêng nhà văn-miếu vững như đồng.

MMCCXXV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn miếu đâu là nơi nhỏ song.
Đạo-thống người nhà đông nước Nhị,
Công-tương vẻ quốc khí đầy Nùng.
Long ở sa quán khi lẫn Hán,
Đạo đức gây ra cõ Lạc Hồng.
Văn-vận đến nay thêm mở rộng,
Nên câu liên họ cả chữ đồng.

Nguyễn-văn-Kế
Làng Dục-quang Bắc-giang

MMCCXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Xây đắp nhà văn miếu của công.
Bắc-trạc sang-hèn trong các phương
Vàng son đỏ chói trước đền rồng.
Hai bên hương ngát lòng sông Nhị,
Một ngọn đèn soi rạng núi Nùng
Mong gặp bao mà chẳng chuyển,
Vẫn trơ như đá vững như đồng.

N guyễn-văn-Ninh
Làng Bích động, Bắc-giang

MMCCXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng ai đại gương về Lạc-Hồng.
Chữ-nhật bể ba hồn lễ phục,
Uy-nghi lưng lẫy lừng thế đồng.
Văn-minh chế độ còn nhờ bóng,
Kỷ-niệm ba rồng vững chửa long.
Mấy độ bể dâu từng biến đổi,
Triều Nam vẫn sáng đầu nho-phong.

Lưu-văn-Ngữ
12, Boulevard Tonnal, Haiphong

MMCCXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng ai đại gương về Lạc-Hồng.
Non nước chung vui trời đất thủ,
Phẩm sơn riêng về thánh hiền cung
Hình sinh vừa đủ ba tài góp.
Đạo nhớn không cùng một chuỗi tung
Khéo khéo đây người sao khéo vậy,
Dân dân lên bậc mới vào trong.

Vi-khuyến-Sĩ
Làng Thường-cường, Lạng sơn

MMCCXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vua Lý, Trần, Lê lự giáp công.
Đền đựng duy trì nơi quốc-tự,
B a ghi rực rỡ nếp nho-phong.
Nhị Nùng bao bọc quanh miền Á,
Miếu mạo ngày-ngà khắp cõi Đông.
Công-nghiệp ghi truyền trong sử ký,
Con Hồng cháu Lạc phụng thờ chung.

Trần-thị Hiệp
9, Rue Jules Ferry, Hanoi

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin cứ ông mua báo, thì đổi nơi ở, muốn báo-quản gửi đến nơi mới, thì gửi sao bản-quản 0 $ 10 (bảy xu) để báo cho biết việc. có rõng vào đây, và gửi theo hai tiền (0 $ 2 bằng tem cũng được, để chúng tôi gửi quản khác.

Để tỏ không gửi tiền theo thư có đủ nguyên cả cả bọc gửi tạo cũng hơn.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 30 đ6
15 giờ 32 đ0

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ sáu 18 Avril 1924
Vendredi saint

Âm-lịch

15 tháng ba, năm Giáp-tí
Nhâm Định năm
Hành Bắc Sao Chuỷ, Trực Bế
KỴ Xuyên-tinh, Loài đầu.
NGHI : Kỷ-phúc, Quan sát, Giá-thú, An-táng

Giá bạc — Kể từ ngày 17 Avril 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 40

Thị giá quốc-trái. — Ngày 17 avril 1924 : 3% 54,45. — 3% Thời hoán vốn dân 63,75 — 4% 1917 56.
4/ 1918 58 5 — 5% 1915 1916 61,90.
5 — 5% 1917 85 15. — 6% 1920 85,25

Tin tàu. Tàu *Dalny* ở Pháp sang tới Cap Saint Jacques ngày 17 avril, hồi 18 giờ, và tới Saigon buổi sáng ngày 18 avril

Tàu *Orénoque* khởi hành ở Saigon đi Trung-kỳ ngày 18 avril, hồi 4 giờ sáng.

Quan Albert Sarraut. Báo *Indépendance Tonkinoise* có đăng rằng :

« M. Albert Sarraut, Thượng-thư thuộc-địa, bộ hội-đồng tri sự đảng Cấp-tiến cực ra ngoài đi ngủ, thì không có ý ứng cử nghị-viện nữa.

Quan Albert Sarraut có ý làm đại-biểu thành-phố Hải-phòng để lại thử lần sự ở Lutétia thử đó sự ra lập thành một đảng ngoài đảng để Thuộc-địa-dương gồm cả các thuộc-địa Đông-dương và Viễn-đông nữa. »

Các tòa mới và quan-chức mới. — Trong một sắc-lệnh mới, các quan có nói rằng quan Toàn-quyền đã sửa đổi lại sở Kinh-tế, sở học-chính các xứ và đặt thêm một chức giám-đốc Canh-nông, mục-sức và sâm-lâm. Các nghị-định đặt ra các sở ấy nay đã ký rồi.

Sở Kinh-tế nay chỉ đổi tên chữ Pasp Li, trước là *Direction des services économiques* thì nay đổi là *Direction des affaires économiques*, tức là cách xem ra đẹp hơn trước. Sở ấy sẽ có ba phòng : phòng thứ nhất coi về lập lệ kinh-tế, phòng thứ nhì coi về việc làm các sở thống kê, việc khảo cứu, sưu tầm và cổ-động về việc kinh-tế, phòng thứ ba coi về việc bài thương.

Cái chức-trách của sở Kinh-tế rút hơi đi là vì nay đặt thêm một quan Giám-đốc coi việc Canh-nông, sức mục và sâm-lâm. Dưới quyền quan Giám-đốc ấy, lại có một quan Thanh-tra thủy và một quan Thanh-tra sâm-lâm.

Còn sự hoàn-cải về sở Học-chính thì bản quan tưởng nên dịch toàn văn bản nghị-định như sau này, vì là một điều các giáo-cước cần phải biết cả.

Các sở Học-chính trong mỗi xứ thì do một quan Thủ-hiến Học chính bản nặt (chef local du service d'Enseignement) quản đốc và ở dưới quyền quan Thống đốc, Thống-sứ hay là Khâm sứ.

Nếu cần phải có thì dưới quan Thủ-hiến Học-chính bản bạt lại cắt ra m t chức chánh Thanh-tra bác sơ-học (Inspecteur en chef de l'Enseignement primaire).

Quan Thủ-hiến Học chính bản bạt thì do quan Toàn-quyền bổ, chiếu theo tờ tư của quan Thống-đốc hay Thống-sứ và quan Học-chính tổng-trưởng chọn ở các hàng giáo-viên để bổ nhiệm. Số tổng-sự ít ra được 5 năm tại Đông-dương.

Quan Thủ-hiến Học-chính bản bạt và quan chánh Thanh-tra bậc Sơ-học sẽ được một số tiền phụ-cấp riêng do quan Toàn-quyền định.

Quan Thủ-hiến học-chính bản bạt lại có quyền được quản đốc tất cả các viên chức thuộc về Học-chính ở trong xứ, chỉ trừ các viên chức tòng sự ở các sở, các trường do sở dự-toán chung của Đông-pháp chịu tiền phí tổn mà thôi.

Phàm bao nhiêu chức-trách của « phòng Học-chính ở các phủ Thống-đốc, Thống-sứ và của « nha Sở đồng học-chính » cũ thì thuộc về quan Thủ-hiến học-chính bản xứ cả.

Quan chánh Thanh-tra bậc Sơ-học thì giúp quan Thủ-hiến học-chính bản bạt trong mọi sự vụ. Quan chánh Thanh-tra bậc Sơ-học thì thanh-tra các học-đường bậc Sơ-học, bậc Sơ-học cao-đẳng và bậc Thành-chung ở trong xứ.

Tam thời thì trong hạn 5 năm, những giáo-viên muốn xin chức Thủ-hiến học chính bản hạt và chức chánh Thanh-tra bậc Sơ-học có thể được đặc-cách miễn cái thời-hạn tòng sự tại Đông-dương như đã nói trên kia.

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ ngày thứ tư 16 đến ngày thứ bảy 19 Avril 1924.

THỜI-SỰ ECLAIR

CŒUR LÉGER

Hài kịch 3 chục tấm bốn phần

THỜI-SỰ PATHÉ

Sau nữa thứ hai phim

CŒUR LÉGER

thi entr'acte

Buổi hát ngày bọ giá, ngày thứ năm, hồi 17 giờ 30

Cầu sông Cái gần đi được. — Đến ngày 21 avril này sẽ làm lễ thành-thác rồi sông Cái, khánh-thành xong thì xe ô-tô và các thứ xe khác sẽ được tự do chạy. Nghe đâu có lập thành một sở người giao để thuê lễ lấy các thứ xe tải nặng qua thì không được đi.

Các xe ô-tô đi Haiphong, Bắc-ninh hay là làm đảo chạy qua sông Cái thì chỉ mất độ mười phút thôi, chứ không phải đi hàng giờ như là ở tàu sang ngang bao giờ.

Bắc đầu bội tinh của người bản xứ — *tại phương danh bội tinh* Tập sang kỳ tàu vừa rồi có đăng chỉ-dụ cấp Bắc-đẩu bội-tinh cho những người bản xứ như sau này :

Đệ tam hạng ngạch bản xứ
(commandeur)

M. Sơn-Diệp thuộc-hạ thượng thư Lại-bộ nhiều. Thăng đệ tứ hạng từ ngày 24 juillet.

Đệ tứ hạng ngạch bản xứ
(officier)

MM. Run Oanh Kala Hureak, tổng đốc honoraire, Cao-miên, thưởng thụ đệ ngũ đẳng từ ngày 11 janvier 1913

Chao Nnouv, bang-đốc Lào, thưởng đệ ngũ đẳng từ ngày 18 mai 1912.

Bùi-tấn-Xương, đốc phủ sứ Nam-kỳ, thưởng thụ đệ ngũ đẳng từ ngày 27 juillet 1919

Đệ ngũ đẳng ngạch bản xứ
(chevalier)

MM. Hồ-phú-Viên, tham-tá thượng hạng hạng nhất ngạch các tòa sứ Trung kỳ, làm việc được 35 năm 7 tháng 15 ngày.

Võ-văn-Thơm, hội-viên Hội-đồng quản hạt Nam-kỳ, thông ngôn hồ hưu, làm việc được 3 0. Có mở một trường học được lời lắm.

Ng-đình-Qui, tuần-phủ Kiến-an (Bắc-kỳ) làm việc được 37 năm 3 tháng.

Huỳnh-lưng Hương, đốc phủ sứ Nam-kỳ làm việc được 28 năm 8 tháng.

Ng-năng Quốc, tuần-phủ Hưng-yên (Bắc kỳ) làm việc được 26 năm 11 tháng.

Ng-đăng-Tam, tham tri tại Namtriều, làm việc được 36 năm 3 tháng 11 ngày.

Phạm-văn Khoan, làm kỹ-nghệ ở Hanoi, thường đặc cách, vì đã dự vào việc hoàn cải kỹ-nghệ đồ thêu ở Bỉ-kỷ, có đồ đem đấu-xảo tại Marseille, đã được thưởng nhiều bội-tinh trong các kỳ đấu xảo trước-tiên.

Bửu Thạch, tham tri bộ Lễ, làm việc được 27 năm 6 tháng.

Quan Đốc-tơ Bi-cô-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, cảm và nghẹt nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Giấy, số nhà 32, Hanoi. Dây nói 314.

Quan Đốc-tơ có cả nhà cho người đi, người ăn đến năm, ai cần lại nói.

Đỗ mừng Nhiếp-chính-vương Nhật-bản. — Cái đã-đề này trong mục thời-sự Hanoi hôm qua, tức báo lên khuôn, đất lầm vào cuối mục « *Một cuộc chiếu bóng riêng* » ở phố Paul-Bert, thành ra hai việc khác nhau, mà hóa nhập làm một. Chắc các ngài trong khi đọc chỗ ấy cũng tự cái chính hộ rồi.

Tuần lễ Anh-cát-lợi. — Người Tây gọi như thế vì là ở bên nước Anh cứ đến chiều thứ bảy thì các công sở đóng cửa nghỉ hết cả. Cái lệ ấy, quan nguyên Toàn-quyền Klobukowski đã thi hành tại Đông-dương trong khi ngài trong thăm ở đây, đến khi ngài đi được ít lâu thì lệ ấy lại bãi mà duy chỉ có sở Thương-chính là còn giữ lại lâu nhất, rồi sau cũng lại bãi nốt.

Nghe nói cái lệ ấy nay sở Thương-chính lại thi hành được ít lâu rồi, bởi vậy mà các viên chức các ngạch khác cũng rục-rịch muốn xin quan Toàn-quyền cho hưởng cái ân ấy đều như nhau cả.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương-tọa đã mất cửa Bắc-đẩu bội-tinh, Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh viện Tenin, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said đại-cấp Bắc.

Ngoại khoa, hóa-sinh, chữa mắt và các chứng bệnh đàn bà, con gái.

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 4 — 6

KHÁM BỆNH : 6 — 8 đồng một lần

XIN GIẤT LẤM-CHỨNG : Giây 1450

Phòng khám sinh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.

GIÂY NÓI SỐ 206

3018.

Tiệc tháng của hội Địa-dư. Tiệc tháng của hội Địa-dư đã tính theo ngày thứ sáu 21 avril hồi 8 giờ tối tại nhà Xéc tây. Tiệc xong chừng 10 giờ tới quan tư Roux sẽ đề thuyết về các dân chẳng ở miền Phong-Saly thuộc đạo quan binh thứ năm.

Cuộc hát ở Lương Sa gon — Có ban võ-kịch *Việt-Tinh bội nghĩa* sẽ hát đây ngày 70 tháng, giờ 0 35 tại nhà Hát-tây ngày thứ bảy và chủ nhật (19 và 20 avril) Tiền lấy tàu được bao nhiêu sẽ quyên vào các hội làm phúc.

Hội Ái hữu tân-cựu học sinh Cao-đẳng. — Tối nay hội Ái hữu tân-cựu học sinh Cao-đẳng có lời khuyến các bạn hội-viên trong hội đến ngày 21 avril này, hồi 7 giờ rưỡi, đến họp tại trụ-sở đồng trường-niên ở nhà in riêng bà Khai tiền-đức, phố hàng Trống.

Những việc sẽ bàn :

1. Nghe tờ trình về công việc hội trong năm 1923 ;
2. Nghe tờ trình về việc tế tri hội ;
3. Bầu về nữ khoản trong điều-lệ và tập báo của hội ;
4. Bầu lại ban trị-sự ;
5. Việc linh tinh.

Các bạn ở xa không đến họp hội-đồng được xin cứ viết về bầu và các lời thỉnh cầu về cho M. Lê-thữu-Phước, tổng thư-ký hội, ở phố hàng Bông số nhà 56 (Rue du Coton, Hanoi).

A. U. I. là. cảo.

Đồng kền năm xu — Đồng kền 5 xu mấy bữa nay đã thấy bắt đầu lưu thông. Đồng kền ấy đặt ra cũng là những đồ kiểu xu, nhưng phải một sự bất tiện còn con là ở làm cho ta ở với đồng xu, vì hình nó đúng na ra đồng xu, mà cũng có cái lỗ ở giữa.

Nhân nói về đồng kền 5 xu, báo *France-Indochine* có đăng rằng độ nay đồng kền 5 xu mới phát hành ma đã có nhiều, đồng xu Á-Đông của ai đem đúc, khiến cho những người vô ý có thể lẫn được, vì đơn, lấy cũng có cả 5 và cũ có cái lỗ ở giữa.

Vậy tưởng công chúng khi tiêu đồ g 5 xu, phải xem cả mặt sấp, kẻo lầm với những đồng xu của ngoại quốc mà không thông dụng ở đây được.

Ngạch Tư-pháp. — M. Ng-tiến-Đào thư ký tòng sự tại tòa Thượng-thẩm Hanoi, nay tạm đổi đi tòa Namđan tỉnh Hải-dương.

Trường Thể-dục — Mới đây báo-quán « Les Sports » có tổ-chức một cuộc thi võ để chọn lấy những võ-sĩ hoàn-toàn. Cuộc thi khó lắm, nên những người dự thi phần nhiều là nhà binh và những người qui-quốc đã nổi tiếng xưa nay ở chốn võ đài. Trường Thể-dục Hanoi cũng mới đem thử có ba cậu học-trò đề xem sức ra sao thì cái kết-quả rất là vẻ-vang cho nhà trường. Ba cậu dự-thi là cậu Nguyễn-tri Nhuận, Lê ba-Lan, và Nguyễn đình Quỳnh. Tuy các cậu còn trẻ tuổi lắm mà các nhà đồ-thủ cũng đã lấy làm khó lòng mà địch nổi như cậu Nhuận nhảy dài nhất cả (5 m 5-) mà cuộc thi gì cậu cũng xuất-chúng. Cậu Quỳnh và cậu Lan cũng ở tài một cách đặc-biệt, khiến cho hội-đồng giám khảo nhiều lần ngợi khen. Đáng tiếc rằng đến hết ngày các cậu mới đình dự-thi, giá các cậu qua-quyết từ một hai tháng trước thì chắc trường Thể dục chiếm giải nhất chứ không nhường chi ai. Kết quả cuộc thi võ như sau này :

Đạo binh thứ nhất Bắc-kỳ : số người trúng tuyển 50 phần trăm ;

Đạo binh thuộc địa thứ chín Đáp-cầu : số người trúng tuyển 34 phần trăm ;

Trường Thể dục Hanoi : số người trúng-tuyển 31 phần trăm :

Trường Bách nghệ : số người trúng tuyển 9 phần trăm.

Báo *les Sports* trong bài kỳ-thuật có đăng rằng : « trường Thể-dục Hanoi cho dự thi có ba cậu tuổi niên nương giới lắm. Nhất cậu Nhuận có một cái gia-thị hơn người. Sang năm thì đến những võ-sĩ như Baromé cũng khó lòng mà dài giải ». Cuộc thi nghiệm nay tỏ ra rằng nếu người Việt-Nam ta chịu tập thể-dục thì cũng được cường tráng như người các nước. Xem gương người Nhật thì biết họ cũng bé nhỏ như ta, nhưng mà nhờ tập thể-thao.

***

Trường Thể-dục có nhận được những món tiền sau này : ông Đào-văn Sử quyên cho nhà trường 10 $, tư nhiên ông cho người đem lại, xin cảm ta tấm lòng qui-hóa của ông đối với những việc công ích, hội Quảng-tác quyên 1 0 $, ông de Farna mấy ngày Hanoi quyên 10 $, ông Nguyễn-Toàn quyên 10 $ là 3 đồng quảng đó nhà trường xin cảm-ơn cả các nhà hảo-tâm.

Trường Thể-dục lai cảo

Hai cái t-ộm xe đạp Một người thợ may ở miệu Hoàng-ao đường Pavie trình Cảnh-sát rằng mất một cái xe đạp kiểu Peugeot giá 66 đồng

Ng - phương-Thanh nấu bếp của M. Dutreuil ở nhà cạo ở phố Paul-Bert có mất một cái xe đạp giá 36 đồng.

BẢN BÁO GIẢ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Nước NHC « PARFAITES » mỗi gói 0p.05
Nước NHC « HAVANE » mỗi gói 0. 10
Nước NHC « ANGLAISES » (thanh nương) học vào hộp sơn kín, nuôi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Phái bộ đ-Nhật-bản — Đến 1° giờ sáng từ sáu, 15 avril, thì chiếc tàu *Hanoi* sẽ chở sang Hương-cảng và Quảng-đông. Mr Porcel, hội-trưởng phòng thương-mại Hải-phòng, Gawiz, hội-trưởng phòng thương-mại Hanoi, Mr ri, Hãn sự Nhật-bản, quan chấp-chính Dupuch và quan cai rị Damen ở phủ Toàn-quyền, sẽ đáp tàu ấy sang Hương-cảng rồi từ Hương-cảng sẽ sang Nhật.

Cuộc nghênh tiếp bạn đội Hoa-kỳ. — Các công hội-viên thanh-phố sang vào chỗ hội-đồng để cùng về việc nghênh tiếp và khoản đãi bạn đội Hoa kỳ có tàu hôm nay đã họp ở tòa Đốc-lý, có quan Đốc-lý Krautheimer làm chủ tọa để bàn về chương-trình nghênh tiếp, hôm đó.

Cháy đại. — Ngày thứ ba 15 avril, hồi 10 giờ sáng tại Trảo-vũ-Phương, 31 tuổi, ở rạ-lý, nó thứ tư, lên con điên về nóng cho đại không vào nhà thương đến 1 giờ rưỡi chiều thì chết.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÚI-CẨM dịch thuật

Xuất bản lần thứ nhất
Có sửa đổi lại nhiều chỗ

Sách dày hơn 100 trang
Giấy in cực tốt. Sách đóng cực đẹp

Giá mỗi quyển..... 0$80
Tiền cước..... 0. 11

Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gởi giấy cho :

M. BÙI-XUÂN-THÀNH
67-69 — Rue du Coton — Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bồ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không phải có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem xét và so sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày ... Hoàng ... phòng của MONTÈS ... [illegible]

[illegible]

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

PHÚ-THỌ

Hội đồng văn-từ huyện Thanh-ba. — Huyện Thanh-ba văn-từ lập lên đã lâu, năm 1917 mới di về Cui-chủ là huyện-lỵ mới bây giờ, có tự điền làm công-bản, số bạc kể có hàng nghìn. Nay hàng huyện lại lập ra hội-đồng trị-sự để giám đốc các việc văn-từ. Kỳ xuân tế vừa rồi, Hội-đồng trị-sự hiện đã bàn những ông này: Hội trưởng Trịnh-văn-Đề; phó hội-trưởng Phạm-văn-Bản; thủ bạ Ng-văn-Nghĩa; thủ quỹ Ng-v-Lang; tổng thư-ký Lê-xuân-Ngạc; thư-ký Ng-kim-Trạch. Qui thức trong hội-đồng cũng như các hương-hội vậy.

T. Đ. lai cảo

Đường ô tô Phú thọ đi Phù-đoan bị mắc nghẽn. — Vì đường Phú-thọ đi Phù-đoan xấu lắm, đang sửa lại, cho nên xe ô-tô vận tải ở đường ấy không đi được. Bao giờ đi được sẽ có giấy báo trước.

VIỆC TRUNG-KỲ

VINH

Mấy điều ước mong của các nhà có con học tại trường Thành-chung. Bản quán tiếp được bài sau này nhờ đăng báo:

Tờ gởi cho các ông Tư-vấn nghị-viên Nghệ an, Hà-tĩnh và Thanh-hóa.

Thưa các ngài,

Chúng tôi là cha mẹ học-trò quán ở ba tỉnh phía bắc xứ trung-kỳ, có vài lời kính ân-khoản nhờ các ngài giúp cho chúng tôi việc sau này:

Từ khi bỏ cựu-học, quyền giáo dục giao lại cho nhà-nước Bảo-hộ can-thiệp trách, thì tân-học ngày một mở-mang, nhà-nước Bảo-hộ đã đem lòng bác-ái tìm cách khai-hóa cho dân ta. Từ như ở ba tỉnh ta, các trường sơ-học nay đã đầy đủ ở chốn điềm-tư mà nhà nước lại lập thêm cho học-trò ba tỉnh ta một trường trung-học tại tỉnh lỵ Nghệ an để trẻ con khỏi phải đi học chỗ xa đã bao tốn lại gặp phải lắm điều bất tiện. Trường ấy lập đã bốn năm nay, ở chỗ đồng hoang cỏ rậm mà trống chốc gây nên một cơ sở rực rỡ, ngoài một tòa nhà dài dặc ngăn làm mười phòng học, lại có phòng ăn, phòng ngủ tử tế. Tuy cái quang-cảnh ngoài đẫu đẹp mà cách thiết lập ở trong thì còn có vài điều chưa được như ý chúng tôi sở nguyện.

Một là nghe nói học trò ở trường ấy đến cuối đệ tứ niên thì phải vào Huế hoặc ra Hà-nội thi bằng thành-chung.

Hai là trường tuy to phòng học tuy nhiều mà mỗi năm chỉ cho 45 người học trò mới được vào mà thôi.

Vậy chúng tôi nhờ các ngài trên thể lòng nhà nước muốn khai-hóa cho dân ta dưới ngõ đến cái tình cảnh của lũ thiếu niên đã đậu sơ-học rồi muốn học thêm mà không có chỗ.

Hai điều ấy chúng tôi nghĩ nhà-nước giải quyết chẳng khó gì.

Về điều thứ nhất thì nhà-nước chỉ bỏ thêm một hội-đồng chấm thi thành-chung ở Vinh, tốn cho nhà-nước ít mà lợi cho học-trò nhiều. Chúng tôi thiết tưởng hạch sơ-học mà mỗi tỉnh còn có một hội-đồng, huống chi là thi thành-chung, là ba tỉnh họp lại.

Về điều thứ hai thì chúng tôi không hiểu lẽ sao tại trường trung-học mà lại cần phải dạy học-trò chưa đậu sơ-học để phải hạn chế không cho học trò đã đậu sơ học vào học. Như nói không có phòng nữa mà lập thêm lớp cụ-thể cho các học trò đã đậu sơ-học vào thì cớ sao không bỏ mấy lớp sơ-học đi. Học-trò sơ-học chẳng thiếu chi trường, mà cũng có nhiều trường thiếu học trò, mỗi lớp chỉ có 10 hoặc 15 tên mà thôi. Nay cho bọn trẻ con các lớp sơ học về các trường ấy học thì các trường ấy được thêm học-trò đã đành, lại còn chỗ mà lập thêm lớp cụ-thể cho các học-trò đã đậu sơ học vào học. Con trẻ chúng tôi đã từng nhiều đứa đi thi vào trường cụ thể Nghệ-an đôi ba lần, vì số học-trò đi hạch có ngoài hai, ba trăm, mà chỉ lấy 45 tên thôi, cho nên hỏng lại toàn hỏng, bỏ về nhà, học chưa hay, cày không biết, thành ra một bọn vô nghề, lâu-lâu được mấy tiếng tây, tưởng đã tài giỏi, hóa ra làm gì chẳng được, du thủ du thực, chúng tôi dạy bảo không nghe lời, thật là dốt đặc còn hơn nát chữ lỏng.

Như nói không đủ thầy dạy Trung-học thì sao không bổ thầy tây thầy Nam ở các tỉnh khác về đó cho đủng. Lập thêm một lớp chỉ phải một thầy mà hiện nay số thầy giáo cụ thể dư ra, nhà-nước phải bổ đi dạy các trường sơ-học, tức như các quan đốc giáo tây ở Huế, ở Thanh-hóa, ở Quảng-nam và các quan đốc-giáo Nam ở Thanh, Vinh, ở Huế, ở Quảng-ngãi, ở Nha trang. Chúng tôi có kẻ đi Huế về nghe nói năm kia nhà-nước bảo-hộ thừa thầy cụ-thể nên phải cho nhà-nước Nam triều mượn để dạy học-trò Quốc-tử giám. Vậy thì nay nhà nước có lập thêm một lớp cụ thể nữa thì kiếm một vị thầy cũng chẳng khó gì. Vả lại năm nay ở trường Cao-đẳng sư-phạm cũng còn có nhiều thầy mới đậu tốt-nghiệp.

Chúng tôi có khẩn nguyện hai điều đã nói trên đây, nhờ các ngài thỉnh cầu giúp cho con cái chúng tôi được nhờ mà cái sự học vấn ba tỉnh ta cũng thêm mạnh trướng. Các ngài là phương-diện quốc-gia, quan trên đó nhìn xuống, người ta trông vào, nay điều này là một điều nghĩa, có lẽ nào các ngài thấy nghĩa mà chẳng làm thì sao cho hết nghĩa vụ. Chúng tôi cũng rõ sự này là một sự khó, có tài biện luận thì mới khả khan, nhưng mới rồi chúng tôi ở chốn nhà quê có được làm dự nghe các ngài biểu-thị về việc tăng thuế thập phân chỉ tam, thấy cách các ngài bàn giải rất là bóng-bẩy chải chuốt, nên mới trộm nghĩ rằng cái tài của các ngài đủ làm được việc này.

Xin hết lòng thành-kính và trông mong.

Cao xuân Tiếu, ministre en retraite
Phủ diễn.

Đặng-văn Thụy, tế-tửu en retraite
Nho-lâm, Phủ-diễn.

Cao xuân-Giáp, tú-tài hàn-lâm,
village Xuân viên.

Đặng-Hôi cultivateur
village Mai-các (Phủ-diễn).

Lê-Thiều cultivateur,
village Hạnh-lâm, Phủ-diễn

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Ăn cắp đưa cả người xuống nước. Ngày thứ hai, 14, hồi 9 giờ tối, tên Phạm-thị-Phón, 23 tuổi, vợ lẽ M. Huỳnh-văn-Khuê, thông ngôn tòa án, ở phố Ohier, đi chơi mát với chồng ở trên cầu Thương-chính. Có một người Khách nhảy chồm đến ôm lấy cô ta rồi cùng nhảy xuống sông.

Người ta nghe tiếng M. Huỳnh-văn-Khuê hô hoán, chạy đến đông lắm, có một người đưa một cây tre cho cô ta bám lấy. Khi cô ta vừa nắm được đầu cái sào, thì tên Khách đã giật được đôi xuyến vàng ở cổ tay cô ta, giá độ 200 đồng, rồi định lội sang bờ bên kia. Những người ở đó, thấy thế nhiều người nhảy xuống nước để bắt tên Khách; nhưng khi bơi gần đến, sắp sửa nắm được, thì tên Khách ấy lại biến mất đi mà tìm đâu cũng không thấy nữa.

Khi người ta nhảy xuống sông để bắt thằng kẻ trộm, thì có một người lái thuyền đem được cô Phón vào bờ rồi đưa vào sở cảnh-sát cứu cữa, sau vô sự đã đưa về nhà rồi.

Sở cảnh sát đương dò xét, có lẽ tên Khách khi hụp xuống lặn, bị nước chảy mạnh, trôi xiết đi mà chết đuối chăng.

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Báo phu thù

(Tiếp theo)

Kể từ ngày nàng L. Ch. bỏ thuốc độc cho chồng chết, theo anh trọc-phú nọ đến ở đấy được ít lâu, đứa con mới đẻ sài mấy hôm rồi chết, từ đấy thường ngày đêm nàng vẫn giật mình kinh sợ như quỉ tới hồn, vì thế nàng hay đi chơi thuyền để mua vui. Hôm ấy nhân thấy sáng giăng nên nàng rủ chồng đi chơi thuyền.

Khi hai vợ chồng ra đến bờ sông thì chẳng thấy thuyền bè chi cả, chỉ có một hai chiếc thuyền nan của bọn ngư ông gác lưới chở lại cô-thôn. Hai người lẩn thẩn toan trở về, chợt thấy ở ven sông đằng xa có ánh lửa sáng, nàng L. Ch. định chắc là có thuyền đậu ở đấy nên vội vang lên tiếng gọi. Mà thật thế, nàng vừa gọi một tiếng đã thấy cái bóng đen từ xa bơi lại hình như người lái đò đã đậu sẵn từ trước đương nghe tiếng gọi là lại ngay. Người lái đò nom người nhỏ nhắn, tuy bóng giăng mập mờ, không thể nhận diện được, nên chỉ trông rõ bề ngoài thôi, người ấy chít cái khăn vuông trùm gần kín mặt, mình mặc bộ quần áo nâu bạc chễn lẫn nịt vào người.

Lúc bấy giờ người lái đò ghé thuyền vào bờ, hai vợ chồng nàng L. Ch. khoác tay nhau bước xuống thuyền, người lái đò bơi ra giữa dòng, gió

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

[illegible]

SẮN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 17 avril 1924

ÔNG LỚN TUẦN-CHANH

(Liên hồi)

Hai tối hát thật là đích đáng, nhiều giọng hát hay, có các loài thủy-tộc phụng nghênh ông Lớn trông rất rực rỡ.

Tối thứ sáu 18 avril 1924

KIM-VÂN-KIỀU

(Đệ nhất)

MẠO-CẢNH & Cie

CAO-BẰNG

Xin có lời kính trình các quí-khách biết cho rằng, kể từ ngày 15 Avril 1924 trở đi thì hai ngày mới chạy có một lần: Ngày lẻ thì ở Na-cham lên, mà ngày chẵn thì ở Cao-bằng chạy xuống.

Nay kính

3821

SÁCH MỚI IN

BỘ TỪ-HÀN CỬ YẾU

Nửa chữ nôm, nửa chữ quốc-ngữ

Giá bán: 0$60

Có đủ các lối đơn từ giấy má làm việc quan, hơn một trăm thể. Bán tại các nhà in, hiệu sách Hanoi và hiệu Mỹ ký, số 24, phố Cửa-đông Nam-định, mua nhiều có trừ hoa-hồng, xin viết giấy về nhà xuất-bản.

M. ĐOÀN-NHƯ KHUÊ

Số 48, phố hàng Cót, Hanoi

3827

HIỆU

MINH-DƯƠNG

MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC

của Đông pháp Yên-thảo công-ty

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ GÀ

Giáp phố hàng Gai số 83

AI MUỐN CÓ NƯỚC XUỐI VICHY NGAY Ở TRONG NHÀ

Ai cũng biết rằng nước xuối Vichy có những tính chất gì, và nước ấy dùng được những việc gì, đau vị, đau thận cùng vô số bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.

Nhưng đến tận xuối ấy mà phục-thuốc thì tốn kém lắm, vì vậy hiệu bào chế Montès, NHÀ BA CHUÔNG có buôn thứ muối Sels Vichy có thứ chai lớn, có thứ chai nhỏ, chỉ bỏ mấy thìa con muối ấy vào một lít nước đun rồi thì có nước Vichy mà dùng, chẳng tốn kém là bao.

Nên đến hiệu bào chế NHÀ BA CHUÔNG mà mua muối Sels Vichy.

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ kết sổ, thôi sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi về số tiền mình gửi.

Giải-Tán-Viên

P. Pon. E. CHATAIGNEAU.

2094. Y. M. GRENÈS.

MỘT LỜI KHUYÊN BẢO RẤT TỐT

Nếu thấy ai mắc phải bệnh suyễn, bệnh hen thì nên mách người ta dùng thuốc «REMÈDE d'ABYSSINIE EXIBARD», thuốc bột, thuốc vấn thành điếu, thuốc từng lá để hút cũng như dùng điếu cọn mà hút vậy.

Thuốc này đã từng được thưởng nhiều hạng Médailles vàng và bạc. Thuốc này các lương-y ai cũng lấy làm hiệu-nghiệm. Mỗi năm chữa được đến hàng nghìn người khỏi bệnh.

Để bột trong một cái đĩa, hoặc trên một mảnh kim-khí mà đốt, rồi thở cái khói thuốc, thì lập tức đỡ ngay. Cứ thử mà xem, sẽ thấy hiệu-nghiệm lạ thường. Hút thuốc quấn Abyssinie Exibard (CIGARETTES d'ABYSSINIE EXIBARD) cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên cái hàng quấn chung quanh hộp thuốc có in dấu-hiệu sau này mới là thực hiệu:

MARQUE DÉPOSÉE

Gởi bán tại BLANC, Hanoi / MONTÈS, Hanoi

祥和裕

YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vóc nhiễu, hàng tàu nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.

Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ) như the, nhuyễn, lĩnh, lụa, băng, quế, vân vân, và hàng Saigon như lĩnh, the, vân vân.

Nay mới có độ các màu, lạng thâm, mọng đen và vải màn rộng khổ. Những hàng này bán buôn từng tấm, chứ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Quí-khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu sẽ gửi contre remboursement.

Chủ-hiệu

2010 YU-WO-TSEONG

Số 12

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Chàng ta lên quắc mắt nhìn, rồi quát to lên một tiếng mà rằng:

Đứng lão!

Thang-bưu nói:

— Đứa tiểu phu kia! dám mắng ta đó chăng!

Chàng ta nói:

— Mắng đi lấy chi làm lạ, ta còn đánh cho nữa.

Thang-bưu lại càng căm-tức mà rằng:

— Đánh nhau thì đánh, dễ-thường có khi ta sợ hay sao! Nếu ta sợ thì đã không phải là tay giỏi!

Chàng ta cùng *Thang-bưu* thành ra xô xát toan đánh nhau, người xem lại càng đông như kiến cỏ.

HỒI THỨ VI

Lại nói chuyện *Lâm-chương* và *Phùng-hức* thấy hai người xô xát chực đánh nhau, đều có ý sợ-hãi, kêu to lên rằng:

— Đừng có đánh nhau, để tôi xin nói!

Người nhà chàng ta thì bảo *Thang-bưu* rằng:

Chớ động vào chủ-nhân tôi! chủ nhà tôi là một vị công-tử con nhà con cháu thế tập đó!

Người nhà *Thang-bưu* cũng bảo chàng ta rằng:

Chớ động vào công-tử tôi! Công-tử tôi là con quan thống-chế *Kim-lăng* bây giờ đó!

Diêu-hạ-phong can rằng:

— Nếu vậy đều là con cháu sau các bậc công thần, không nên đánh nhau.

Hai người nghe nói, bấy giờ mới dừng tay lại. *Lâm chương* và *Phùng-hức* hấy vậy mừng lòng, mời chàng ta ngồi, rồi hỏi:

Dám hỏi tôn-tính đại-danh người là gì?

Chàng ta cười mà đáp rằng:

— Tôi người *Sơn-đông* về phủ *Đăng-châu* Họ *Thường*, tên gọi *Vạn-thanh*. Tôi là dòng dõi sau một vị công-thần đời *Cao hoàng-đế*, tên gọi *Thường-vạn-xuân*. Vì có công to, nên được thế-tập. Tôi vâng mệnh thân-mẫu tôi sai đi tiến-hương ở *Nam hải*, tiện đường qua đây. Hôm nay tôi xung-đột cùng công-tử thế này, thật là không phải! Dám hỏi tôn-tính đại-danh của công-tử.

Thang-bưu nói:

— Tiên-tổ tôi cũng là công-thần đời *Cao hoàng-đế*, tên gọi *Thang-hòa*. Thân-phụ tôi tên gọi *Thang-anh*, hiện đang làm thống-chế ở *Kim lăng*. Còn tôi đây tên gọi *Thang-bưu*. Ngày nay tình-cờ lại gặp đại-huynh, vậy dám xin đại huynh tha lỗi.

Thường-vạn-thanh cả cười mà rằng:

— Thế ra chúng ta đây đều là dòng-dõi các bậc công-thần đồng-triều, ngày nay gặp gỡ, thật là lòng trời xui-khiến vậy.

Thang bưu trỏ *Lâm-chương* mà bảo *Thường vạn-thanh* rằng:

— Ông này là biểu-ba tôi tên gọi *Lâm-chương*, người ở phủ *Kim-hoa*, ngày nay tiến kinh thi hội.

Sau lại trỏ chàng *Phùng-hức* mà rằng:

— Đây thì là cháu ngoại-sanh *Lâm* tiên-sinh, tên gọi *Phùng-hức*, người ở *Hàng châu*. Hai chúng tôi đều đi tiễn *Lâm* tiên-sinh, nay gặp đại-huynh ở đây, lấy làm may lắm!

Thường-vạn-thanh nghe nói, mừng-rỡ mà rằng:

— Bây giờ trời đã gần tối, nếu ta xem tướng, sợ về không kịp, chi bằng mời *Diêu* tiên-sinh đến nhà trọ tôi, rồi cả hai đại-huynh cùng về chơi, bấy giờ chúng ta sẽ xem tướng, chẳng hay *Diêu* tiên-sinh nghĩ thế nào.

Diêu-hạ-phong nghe nói, cũng bằng lòng, ngay liền đứng dậy cuộn cái chiêu-bài và xếp-dọn các thứ bút nghiên, đem gửi nhà hàng bánh ở phía trước cửa, rồi theo bốn người kia cùng về nhà trọ. Khi về tới nơi, *Thường-vạn-thanh* bảo người nhà sửa-soạn cơm rượu.

Bấy giờ *Thường-vạn-thanh* nhờ *Diêu hạ-phong* xem tướng. *Diêu-hạ-phong* ngắm-nghía hồi lâu, rồi nói:

— Chúng tôi nói thẳng, xin ngài chớ lấy làm lạ!

Thường-vạn-thanh nói:

— Cát hung họa phúc, có thế nào cứ nói!

Diêu-hạ-phong nói:

— Ấn-đường bóng-quang trực-thấu, nhưng lại có sát-khí thì sau này dấy việc can-qua, trong vòng binh lửa bời bời, tất có nhiều phen « Nhất sinh cửu-tử ». Hễ có ứng-nghiệm như thế, rồi mới được hay!

Thường-vạn-thanh nói:

— Hiện nay thiên-hạ thái-bình, làm chi có việc can-qua.

Diêu-hạ-phong nói:

— Xin ngài hãy cứ nhớ lời tôi nói. Bây giờ ngài cho tôi xem bàn tay trái.

Thường-vạn-thanh ruỗi bàn tay trái cho *Diêu-hạ-phong* xem. *Diêu-hạ-phong* ngắm-nghía rồi nói:

— Trong bàn tay tả, trông có hỏa-sắc thì là cái tướng đại-quí!

Diêu hạ-phong xem xong *Thường-vạn thanh*, lại xem đến *Thang bưu*, rồi nói:

— Ông này thiên-đường bão-mãn, suốt đời được sung sướng; địa-dốc lại phương-viên, tất có ngày làm đến Phong-cương đại-lại.

Sau lại xem đến tướng *Phùng-hức* thì *Diêu hạ phong* nói:

— Ngài cho phép tôi được nói thẳng!

Chàng *Phùng hức* nói:

— Cứ nói!

Diêu hạ-phong nói:

Hiện nay ấn-đường hắc-ám, tất có đại hoạn. Vả lại ấn-phong quá thịnh, rồi có 5, 6 vị phu-nhân, nhưng hay có mà dở cũng có. May mà địa-dốc phương-viên, về hậu-vận sẽ được phú-quí. Đến năm 24 tuổi, bây giờ phu thê đoàn-viên, lộc-vị cao thăng, lại sinh quí tử, chứ ngay bây giờ thì ngài nên phải giữ-gìn cẩn-thận lắm mới được.

Diêu-hạ-phong xem tướng xong, *Thường-vạn thanh* bảo người nhà lấy 10 lạng bạc đưa ta. *Diêu-hạ phong* cám ơn rồi cáo-từ lui ra. Bây giờ người nhà bày tiệc, bốn người cùng ngồi vào uống rượu. *Lâm-chương* ngồi trên, còn ba người kia thì ngồi ngang nhau.

Rượu đến nửa chừng, *Thường-vạn-thanh* nói:

Có *Lâm* tiên-sinh ngồi đây, tôi xin giãi bày một lời.

Lâm-chương nói:

— Xin ngài cứ nói cho nghe.

Thường vạn-thanh nói:

— Tôi muốn xin phép ngài cho tôi cùng *Phùng* đại-huynh và *Thang* đại-huynh đây kết bạn kim-lan với nhau, chẳng hay ngài nghĩ thế nào?

Lâm-chương nói:

— Xá-sanh (trỏ *Phùng-hức*) vốn là người nhu-nhược, xin nhờ hai ngài phù trì cho.

Thường-vạn thanh mừng-rỡ, gọi lấy nghiên bút cùng viết niên-canh, rồi làm lễ tham-bái thiên-địa, xin tình nguyện kết làm anh em. *Thường-vạn-thanh* nhiều tuổi làm anh trưởng, *Thang-bưu* thứ hai và *Phùng-hức* thứ ba.

Ba người phát-thệ xong, lại cúi chào *Lâm-chương*, rồi cùng ngồi uống rượu. Từ đó gọi nhau là anh em. Qua ngày hôm sau, *Lâm-chương* xuống thuyền tiến Kinh, ba người cùng nhau đi tiễn ra đến bờ sông.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

thoảng mấy bay, sóng im tiếng lặng. Hai người ngồi yên lúc, sau nàng L. Ch. nói : « Ai ngờ đâu có ngày nay mà đôi ta được hưởng cái cuộc vui lạ nhường này, dưới bóng trăng trong, trên luồng gió mát, tiêu-khiển biết bao, xưa ở với lão già thì phải làm lụng vất vả, đầu tắt mặt tối, đâu được chơi bời thong thả như bây giờ. Nhưng nói đi thì phải nghĩ lại, vợ chồng ăn ở với nhau, chốc là ba bốn năm giời, mà ta lỡ nhẫn tâm bỏ lão ấy nghỉ cũng thương tình. Nói xong nàng thở dài ngồi yên không nói nữa.

Người chồng giở giọng ngọt ngào dỗ rằng : « Thôi mợ, tôi gì mà nghĩ ngợi cho mệt tinh-thần, việc đã qua, nhắc lại cũng vô ích, cuộc vui này, bao trăng rong, nào gió mát, ta cùng nhau cùng hưởng, kẻo nữa ngày vui ngắn chẳng .... Chú chở đồ dụng sau lại hình như không nghe thấy gì cả, vẫn ngồi cắm cúi ra sức bơi thuyền. Con thuyền ra ngoài khơi, chiếc bách giữa dòng lênh đênh mặt nước. Hai người thấy ra giữa sông, sóng gió to nên sợ hãi giục chở thuyền vào bờ, chú lại làm lơ cứ việc ra sức bơi hoài. Chồng nàng L. Ch. thấy thế vừa tức vừa sợ liều quát lên rằng : « Anh không chở vào mau thì chết bây giờ », vừa nói vừa lấy tay đánh người lái đồ một cái. Người lái đó hoàn ra sức chống cự, song lại thôi vì trông thấy khách quá-giang người sực vóc mạnh mẽ cao lớn, lấy đà sợ sức mình không địch nổi nên không dám động tới, nhưng được một lúc không biết người ấy nghĩ thế nào liều bước vào khoang thuyền gần chỗ vợ chồng L. Ch. ngồi để lấy cái thương trong khoang ra buộc lại cái mái chèo vì cái dây tước gần đứt. Chàng họ tưởng gì tại, tom khom đứng dậy, chú lái đó ra sức cầy chàng cổ xuống sông, chàng kia bất ý sa cơ, ngã ngửa ra rơi tõm xuống nước, chìm lim một lúc lại ngoi ngụp lên, may thay vào được mạn thuyền, người lái đó thấy thế rút con dao mác đã ở trong lưng ra giương tả gianh chém xuống một nhát cụt hẳn mấy đầu ngón tay vàng vào trong thuyền, cái bàn tay bị thương kia rơi ngay ra, còn chàng họ chỉ kịp kêu được một tiếng « Chao ôi ! » thế là chìm mất, lúc ấy cổ nước chỉ mấy nỗi tóc lên như ca thở rồi lại yên lặng như thường; sóng vỗ mau lắm, lên cùng tre pha lẫn với vũng máu của kẻ táo ác bắn lên như thấm mưa nước phẩm hồng, khiến cho nàng L. Ch. trông thấy cảnh tượng gớm ghê mà kinh tam tang đoàn, người run như dẽ ; lúc người lái đó dậy chồng nàng xuống sông, nàng đã toan trỉ hô lên, nhưng vì người ấy chẹt ngay lấy cổ giơ dao dọa de nếu kêu thì đâm chết, về sau nàng trông thấy chồng bị hành hạ một cách bi thảm thiết rồi còn mình cô-thế nên không dám hé răng và lại trong mấy tuần dao chiếu vào áo trang sáng quắc như gương nên nàng không sợ chi ngồi run mà phủ phục xuống thuyền van lạy nằm nỉ hết lời cầu khẩn, xin cho bao nhiêu tiền bạc trong mình đem chuộc cả lấy cái sống thừa là may.

Người lái đò thấy nàng L. Ch. tưởng mình là bọn hung đồ ăn cướp thấy thì trợn tròn hai khoé tròn ra rồi chỉ vào mặt nàng L. Ch. mà nói rằng : « Con đi kia mày tưởng mắt ra nhìn xem có biết ta là ai không ? » Nàng L. Ch. nghe nói ngoảnh cổ lên nhìn, nhờ có bóng trăng nhìn kỹ lại thì ra cậu Tr. H. con chồng trước chứ không phải lái đò. Nàng nhận được ra rồi thì sợ người đi ngã lăn ra thuyền, trước kia nàng vẫn tưởng là ăn cướp thì con có ai-vọng mà trông sống được, chớ nay thấy cậu Tr. H. là người thù thì biết mình đến lúc cái cuốc nằm trong tay, nên sự qua ngất đi bất tỉnh nhân sự. Cậu Tr. H. mắng tiếp rằng : « Gớm cho quân tàn ác, dám âu mưu với nhà tình mà giết cha ta, lấy chồng khác, thiệt giả ở đời bao, ác giả ác báo, nay giời đun đủi may gặp tay tao, ấy là may đến ngày tận số rồi, cũng đừng trách cậu ai nữa, và lại nay người yêu của mi đã chết rồi, vậy ta cũng vị tình mà cho người đi theo có bạn » Nói xong, cậu toan giơ dao đâm nàng L. Ch. nhưng cậu nghĩ sao lại giết một kẻ phụ nữ tàn ác không cần phải dùng đến khí giới, cậu nghĩ thế nên vứt dao đi, trông lại nàng L. Ch. thì thấy nằm lăn ra như người chết, cậu rờ vào ngực thì thấy hơi thở thoi thóp. Còn nàng L. Ch. hình như đã biết tội ác nên không than thở gì nữa, chỉ tỉnh thoảng nấc một cái lại trợn mắt kinh hoàng. Cậu Tr. H. thấy thế biết là nàng sắp tới giờ quỉ sứ tả bỏ xuống địa ngục, nên không muốn bắt tử nữa, ngoảnh trông lên trời thấy mây sầu mờ ảm từng đám đen sì kéo lại che kín mặt trăng, sóng gió nổi lên ầm ầm, hơi lạnh ghê mình sợ tốc. Cậu Tr. H. vội vàng nhảy xuống sông, cố sức bơi vào bờ, còn chiếc thuyền vô chủ chở cái thây ma kia đôi dập giữa dòng, khi nhô lên, lúc chìm xi ống, những làn sóng dồi kéo nhau chạy nhấp nhô như rắn lối, đồ xô lên cao rồi tóe ra bốn phía, nước réo đập vào mạn thuyền nghiêng lệch chênh vênh. Trong khoảng mây mờ ở trên mặt sông, cảnh vật yên lặng như tờ, thỉnh thoảng chỉ nghe thấy tiếng nước reo sóng vỗ, gió thổi ầm vang, ngoài những tiếng của tạo vật ra, trong lúc bình tĩnh êm đềm ở chỗ tối tăm chỉ nghe thấy tiếng âm thầm rền rĩ.

Mặt nước mông mênh, trắng ngần như tuyết, một vết nhỏ đen lẻn đênh theo làn sóng dập, rồi ra không biết trôi dạt về đâu...

Phan-Ninh

RƯỢU BẠC-HÀ GET
PIPPERMINT
GET
rượu nầy uống đã mát mẻ và mát khan tiếng.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Bắc-ninh. là một nhà chuyên-trị, ban thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gửi lại.

Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2083

HIỆU PHÁN ĐỒ VÀNG BẠC

LỢI-THÁI 利

110, Rue des Changeurs, 110

HANOI

Bản hiệu chuyên nghề ngót 20 năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí-khách chiếu-cố, hàng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông-pháp và Cao-miên Laos.

Dù khách quen hay la, hễ gửi Commande mà có đặt ít tiền trước thì bản hiệu cũng chiếu theo thời giá mà gửi đồ đến tận nơi.

2055

QUINQUINA CUSSAC

BỔ SỨC — KHỎE NGƯỜI

Chế bằng rượu vang tốt. Rượu ấy làm cho ngon cơm, và cái vị nó rất ngon.

Rượu ấy khỏe và bổ làm cho người mới đau khỏi được phục-sức, trị được bệnh huyết-suy, bệnh sốt rét cùng bệnh mệt nhọc.

Ai muốn giữ gìn sức-khỏe nên dùng rượu này.

HIỆU GUIONEAUD FRÈRES

HANOI — HAIPHONG

Đứng làm đại biểu bán rượu ấy cho khắp cả hạt Đông-pháp

MỘT HỘP THIỆT THUỐC HƯƠN

VALDA

dùng trong lý, ngâm phải lúc thì dù ngăn ngừa

Khỏi đau đớc giọng. Khỏi đau phải vá đi trừ các bịnh

NHỮNG LÀ

Sổ mũi, nghẹt mũi, phong hàng, ngoại cảm, hoặc đàm nhiệt nổi xâm, vân, vân

MÀ KHỨT LÀ PHẢI

ĐỔI CHO ĐƯỢC

THIỆT THUỐC HƯƠN

- VALDA -

bán đựng trong hộp mà thôi, trên nắp hộp nhớ phải có chữ hiệu

- VALDA -

mới thiệt phải

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xay-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM

số nhà 20, phố Phúc kiến

Chủ nhân : DƯƠNG-BÁ-TRẠC

Hàng thực tốt, giá thực rẻ

Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.

2096

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một lô KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhanh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Quí-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complète et parfaite, imperméable cùng các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi : Hiệu NAM-THỊNH

Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

2014

NƯỚC HOA THƠM

Cô Ba

PACHOD Frères & Cie LYON

Tiến-bộ chi nhỡn-kính gia

Hiệu LY-SENG-BAO, số 42, phố hàng Bồ, Hanoi, có đủ các hạng kính : cận-thị, viễn-thị, xem sách, kính già, đủ các số tuổi đều có giòng sẵn cả. Và có riêng một thứ viễn cận châm, để thử số kính thực là tiện để các ngài đến thử khỏi mất thì-giờ. Lại có cả các hạng kính mũi để dùng về mùa nắng, đủ các kiểu.

Kính cáo.

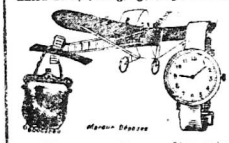
2032

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

以人竹幾門西蒲行附河京東

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tôi Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp hàng ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cổ, để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thừa đã lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mau đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật đối đãi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA. Bijoutier

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酗 補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*

Ông L. BLANC *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每 膊 合 吝 班 每 吝 班 沒 喊 囉 歌 唉 補

Bán tại : Hiệu Bào-chế J. BLANC

31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2079

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vị cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC

MỘT CÁI CỦA LỚN

Muốn như vậy, nên mua lấy hai vé

FONCIÈRE 1909 và COMMUNALE 1912

Tức mua phải nộp 20 quan, còn thì nộp làm 20 tháng, mỗi tháng 30 quan. Nay tức nộp tiền lần đầu, liền được hai vé ấy, riêng mình có quyền sở-hữu, nếu về trúng số, được lấy cả tiền. Như vậy vừa được dự các cuộc rút số, mà mình chỉ chịu khó tằn-tiện đôi chút, là được quyền sở-hữu hai cái vé rất quý có ngày mình 5 thì rất số.

Vé COMMUNALES 1912 mỗi năm dự 12 cuộc rút số, tháng nào cũng có ngày 22 thì rút số.

Cả hai thứ vé mỗi tháng số :

2 lô	100.000 quan
2 lô	10.000 quan
22 lô	1.000 quan
160 lô	500 quan

Mỗi năm có 24 lần rút số, cả thảy hơn ba triệu quan.

Mua của có vé ấy, thực là đặt lãi rất tốt, mà tháng nào may ra lại được hai 13 nhẽn.

Muốn dự cho cuộc có số ấy, nên gửi 20 quan đến nhà :

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France)

R. C. 6576